Αγαπητό μου ημερολόγιο.
Ένα ιστορικό ντοκιμαντέρ με αφορμή τα 200 χρόνια από την Ελληνική Επανάσταση

Πολυχρόνης Γιαννικόπουλος
Εκπαιδευτικός, Υποψήφιος Διδάκτορας του Τμήματος Θεάτρου, ΑΠΘ
chronis_gia@yahoo.gr

1. Εισαγωγή

Κύριο μέλημα του υπεύθυνου εκπαιδευτικού: η επιτυχής υλοποίηση ενός εκπαιδευτικού προγράμματος –εξ ολοκλήρου εξ αποστάσεως– που να διατηρεί υψηλό επίπεδο ποιότητας, τόσο σε επίπεδο μάθησης όσο και τεχνολογίας.

Το πιο δύσκολο κομμάτι: να «γκρεμιστεί» το απρόσωπο της οθόνης και να κεντρισθεί το ενδιαφέρον των μαθητών.

Οι νέες παιδαγωγικές στοχεύουν στην κατάκτηση της γνώσης από τους μαθητές μέσα από βιωματικές διαδικασίες.

2. Στοιχεία υλοποίησης του προγράμματος

Σχολικό έτος: 2020-21

Σχολείο: 1ο ΕΠΑ.Λ. Ιλίου

Μορφή διδασκαλίας: σύγχρονη εξ αποστάσεως

Αριθμός μαθητών: μικτή ομάδα 8 μαθητών

Τάξεις: Α’ και Β’ Λυκείου

Διάρκεια: 3 μήνες (Φεβρουάριος έως και Απρίλιος), τρίωρες εβδομαδιαίες συναντήσεις

Σύνδεση με το ΔΕΠΠΣ-ΑΠΣ: Ζώνης Δημιουργικών Δραστηριοτήτων, Ιστορία

3. Σκοπός – Στόχοι

Σκοπός: η αξιοποίηση και χρήση οπτικοακουστικών τεκμηρίων στη δημιουργία μαθητικών ψηφιακών έργων με θέμα: «Η Επανάσταση του χθες σε σχέση με το σήμερα», ώστε να αναδειχθεί η οπτικοακουστική μας κληρονομιά με τη ματιά των νεότερων γενεών.

Στόχοι:

Ως προς τη γνώση:

- Να κατανοήσουν την έννοιας της ιστορικής πηγής και η αξιοποίησή της.
- Να ανακαλύψουν πολιτιστικά στοιχεία και παραδόσεις μιας άλλης εποχής και να τα συγκρίνουν με το σήμερα.
- Να εξοικειωθούν με τη «γλώσσα» της κινηματογραφικής αφήγησης και το σενάριο.

Ως προς τις δεξιότητες:

- Να αναπτύξουν ερευνητική διάθεση, κριτική και δημιουργική σκέψη.
- Να αναπτύξουν την προσωπική τους έκφραση, προτείνοντας δικές τους λύσεις σε αισθητικά ζητήματα που σχετίζονται με την οπτικοακουστική αφήγηση.
- Να αποκτήσουν ψηφιακές δεξιότητες, ψηφιακό γραμματισμό.

Ως προς τις στάσεις:

- Να συνεργάζονται και να σέβονται τις διαφορετικές απόψεις.
- Να αναπτύξουν αίσθημα σεβασμού για τα πνευματικά δικαιώματα.

4. Μεθοδολογία – Τεχνικές

- Καταιγισμός ιδεών
- Χαρτογράφηση εννοιών
- Συζήτηση
- Βιβλιογραφική έρευνα
- Παρουσίαση
- Διαθεματική προσέγγιση

5. Στάδια υλοποίησης

Στάδιο 1ο: Εισαγωγή του θέματος – Συζήτηση – Αναζήτηση πληροφοριών
[3 εβδομάδες]

- ενημέρωση θέματος
- πλαίσιο εργασίας
- γνωστική προετοιμασία και εφόρμηση των μαθητών
- προβολή video
- καταιγισμός ιδεών, εννοιολογικός χάρτης CMapTools (IHMC)
- συζήτηση γύρω από τις έννοιες επανάσταση, εξέγερση, ελευθερία / λόγοι επανάστασης στο σήμερα
- φύλλα εργασίας για αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο (από συγκεκριμένες ιστοσελίδες) για την Επανάσταση του 1821
- διαδικτυακά μαθήματα Ιστορίας

5. Στάδια υλοποίησης

Στάδιο 2ο: Παρουσιάσεις – Προβολές
[3 εβδομάδες]

- διαδραστική παρουσίαση για την ιστορία του ντοκιμαντέρ, καθώς και για την τέχνη του κινηματογράφου
- συζήτηση για τον ρόλο της κινηματογραφικής γραφής και τους τρόπους ψηφιακής αφήγησης
- προβολή επιλεγμένων αποσπασμάτων οπτικοακουστικών έργων / τρόποι ψηφιακής αφήγησης
- απόδοση μικρής ενότητας κειμένου σε «κινηματογραφικό λόγο»

5. Στάδια υλοποίησης

Στάδιο 3ο: Δημιουργία αφήγησης
[3 εβδομάδες]

- μέσα από την αναζήτηση ιστορικών πηγών και πληροφοριών –κυρίως από το ψηφιακό αποθετήριο της ΕΡΤ– κάθε μαθητής επικεντρώθηκε σε μία συγκεκριμένη θεματική που του έκανε εντύπωση. Σκοπός ήταν να ανακαλύψουν τη δική τους σύνδεση με την ιστορία και να εκφραστούν δημιουργικά

- προσπάθεια συγγραφής κειμένου με τις σκέψεις και απόψεις των μαθητών

- δημιουργία αφηγήσεων με το προσωπικό ύφος του κάθε μαθητή [οδηγία: να γράψουν τα κείμενά τους, όπως θα τα εξομολογούνταν στο ημερολόγιό τους (έτσι, γεννήθηκε και η ιδέα του ντοκιμαντέρ)]

5. Στάδια υλοποίησης

Στάδιο 4ο: Επεξεργασία τεκμηρίων και σύνθεση ψηφιακής δημιουργίας
[3 εβδομάδες]

- επιμέλεια των κειμένων από τη φιλόλογο
- επεξεργασία των τεκμηρίων για τη σύνθεση της ψηφιακής δημιουργίας / κάποια προβλήματα, λόγω διαφορετικού γνωστικού επιπέδου του κάθε μαθητή τόσο στον τομέα των ΤΠΕ όσο και στην εξοικείωση με το μέσο του κινηματογράφου
- η κάθε αφήγηση πραγματοποιήθηκε από τα κινητά τηλέφωνα των μαθητών, ενώ το τελικό μοντάζ δημιουργήθηκε από τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό

6. Αξιολόγηση – Αποτελέσματα

Η κινηματογραφική τέχνη μετατρέπει τους μαθητές από παθητικούς δέκτες σε ενεργά μέλη της διαδικασίας της μάθησης / παιδευτική της αξία: οι μαθητές όχι απλώς να μάθουν, αλλά να μάθουν πως να μαθαίνουν.

Το συγκεκριμένο πρόγραμμα έδωσε **την ευκαιρία στους μαθητές**:

- να μελετήσουν το κορυφαίο ιστορικό γεγονός με συνεργατικό και διερευνητικό τρόπο.
- να εξοικειωθούν με την έρευνα στα ποικίλα ιστορικά αρχεία.
- να αξιοποιήσουν γραπτά τεκμήρια και αρχεία οπτικοακουστικού υλικού.
- να δημιουργήσουν ένα ιστορικό ντοκιμαντέρ, το οποίο τους βοήθησε να προσεγγίσουν κριτικά την Ελληνική Επανάσταση, τη σημασία και τον ρόλο της.
- να κατανοήσουν ότι η Ελληνική Επανάσταση ήταν ένα κορυφαίο, πολυσύνθετο ιστορικό γεγονός ευρωπαϊκών και παγκοσμίων διαστάσεων.

Οι μαθητές έδειξαν μεγάλο ενδιαφέρον, ενώ υπήρξε ενθουσιασμός τόσο **στη μεταξύ τους συνεργασία** όσο και **στη χρήση των Νέων Τεχνολογιών**.

Το αποτέλεσμα του ομαδικού έργου ήταν **η δημιουργία του ιστορικού ντοκιμαντέρ *Αγαπητό μου ημερολόγιο***, αξιοποιώντας αρχεία οπτικοακουστικού υλικού της ΕΡΤ (https://vimeo.com/552515232).

6. Αξιολόγηση – Αποτελέσματα

Το ντοκιμαντέρ συμμετείχε σε **Διεθνής Διαγωνισμούς** κερδίζοντας μέχρι στιγμής τα εξής **βραβεία**:

- **1ο βραβείο στον 5ο Πανελλήνιο Επετειακό Διαγωνισμό Ιστορικού Ντοκιμαντέρ για μαθητές και εκπαιδευτικούς, με θέμα «Προσεγγίζουμε κριτικά το παρελθόν: η ελληνική επανάσταση ως πηγή έμπνευσης, αναστοχασμού και δράσης»** (Ιόνιο Πανεπιστήμιο (ΠΜΣ «Ιστορική Έρευνα, Διδακτική και Νέες Τεχνολογίες»), Δήμος της Ηρωικής Νήσου Ψαρών και Επιστημονική Ένωση «Νέα Παιδεία» σε συνεργασία με τα Γενικά Αρχεία του Κράτους και τον Όμιλο για την Ιστορική Εκπαίδευση).

- **2ο βραβείο στον 11ο Διεθνή Μαθητικό Διαγωνισμό Ταινιών Μικρού Μήκους «Cinema... διάβασες;» στην κατηγορία τεκμηρίωσης** (Διεύθυνση Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Σερρών, Φεστιβάλ Ταινιών Μικρού Μήκους της Δράμας, Γενική Γραμματεία Ενημέρωσης και Επικοινωνίας του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, Τμήμα Εκπαιδευτικής Ραδιοτηλεόρασης του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων της Ελλάδας, ΕΡΤ ΑΕ (Ελληνική Ραδιοφωνία Τηλεόραση), ΕΚΟΜΕ (Εθνικό Κέντρο Οπτικοακουστικών Μέσων και Επικοινωνίας) και Πρεσβεία της Κυπριακής Δημοκρατίας στην Ελλάδα – Μορφωτικό Γραφείο – Σπίτι της Κύπρου).

7. Συμπεράσματα

Το ιστορικό ντοκιμαντέρ *Αγαπητό μου ημερολόγιο*:

- αποτελεί μια απόπειρα καταγραφής **των σκέψεων της Νέας Γενιάς** με σκοπό να ακουστούν στις επόμενες γενιές, αλλά και από τους μεγαλύτερους.

- δίνει μια ουσιαστική ευκαιρία στους νέους **να μελετήσουν με συνεργατικό και διερευνητικό τρόπο την Ιστορία** και να προσεγγίσουν κριτικά την Ελληνική Επανάσταση.

- αποδίδει το προσωπικό όραμα του υπευθύνου για το **νέο/δημιουργικό σχολείο:**

  - θα προκαλεί τους μαθητές να επιστρατεύσουν τη δημιουργικότητα, τη φαντασία και την ευρηματικότητα που διαθέτουν.
  - θα αξιοποιεί τις Νέες Τεχνολογίες ώστε να τραβήξουν το ενδιαφέρον των μαθητών, αλλά και ως αναπόσπαστο κομμάτι του σύγχρονου κόσμου.
  - θα καλλιεργεί την κριτική σκέψη.
  - θα ευνοεί την ανάληψη πρωτοβουλιών από τους μαθητές, την καλλιέργεια των προσωπικών τους ενδιαφερόντων και ικανοτήτων, τη συμμετοχή στο διάλογο και την απελευθέρωση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών τους.

Τα σχολεία χρειάζονται εκπαιδευτικούς με όρεξη –τα παιδιά πάντα έχουν.

Ευχαριστώ για την προσοχή σας.